

Asia: VN/10855/2024

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot rajat ylittävän sähköisen tunnistamisen, sähköisten luottamuspalvelujen ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kansallisesta sääntelystä:

Avoimen lähdekoodin käyttö

Lakiehdotuksessa on pyritty rajoittamaan avoimen lähdekoodin käyttöä. Avoimen lähdekoodin käyttäminen on kuitenkin tavanomaisesti nähty veronmaksajien ja julkishallinnon yhteiseksi eduksi. Suljetun lähdekoodin käyttäminen voi tosiasiallisesti johtaa hankaliin toimittajariippuvuuksiin ja nostaa kansallisesti kustannuksia. Avoimen lähdekoodin ratkaisujen suosiminen olisi luultavasti tietoturvan, läpinäkyvyyden ja luottamuksen kannalta parempi ratkaisu.

Toisin kuin hallituksen esityksen kohdassa 5.1.3 annetaan ymmärtää, avoimen lähdekoodin käyttäminen ei tosiasiallisesti rajoita lompakon hyödyntämistä osana isompaa suljetun lähdekoodin sovelluskokonaisuutta. Suuri osa avoimen lähdekoodin lisensseistä on sellaisia, etteivät ne rajoita avoimen lähdekoodin komponenttien hyödyntämistä osana suljetun lähdekoodin ratkaisua (ns. permissiiviset eli sallivat lisenssit).

Ehdotettu eIDAS-lain 8.2 §:n sanamuoto, jonka mukaan lähdekoodia ei *saa* julkaista, vaikuttaa kielellisesti epäonnistuneelle, varsinkin kun sen perusteluna todetaan, että avoimen lähdekoodin vaatimuksen rajoittaminen olisi tarpeen erityisesti lompakkoon liittyvän kehitystyön ja investointien edistämiseksi. Lainsäätäjän ei tulisi kieltää julkaisemista vaan mahdollistaa julkaisematta jättäminen. eIDAS-muutosasetuksen 5 a artiklan vastaava englanninkielinen teksti kuuluu seuraavasti: "Member States may provide that, for duly justified reasons, the source code of specific components other than those installed on user devices shall not be disclosed." Oikeampi ja eIDAS-muutosasetuksen

mukainen tapa ilmaista asia olisi sanoa, että lähdekoodia ei *tarvitse* julkaista, jos siihen on asianmukainen syy.

Kustannukset

Hallituksen esityksessä ei ole arvioitu eIDAS-muutosasetuksen ja lakiehdotusten taloudellisia vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioille. Kun kustannuksista on myöhemmin olemassa tarkempi arvio, se tulee huomioida hyvinvointialueiden rahoituksessa. HUS pitää joka tapauksessa kannatettavana sitä, että kansallista liikkumavaraa käytetään siten, ettei sillä aiheuteta lain soveltajille ylimääräisiä velvoitteita ja kustannuksia.

Huomiot koskien digitaalista henkilöllisyystodistusta:

-

Huomiot kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavista muutoksista:

-

Huomiot koskien kansallista ekosysteemikuvausta:

-

Mutalahti Vesa
HUS-Yhtymä